

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

133:3 • 2013

Sven Ulric Palmes arkiv

Håkan Gunneriusson disputerade 2002 på den historiografiska avhandlingen *Det historiska fältet: svensk historievetenskap från 1920-tal till 1957*. Han arbetade särskilt med brev mellan svenska historiker under denna period men hade svårigheter av olika slag med källmaterialet. Bland annat skriver Gunneriusson: "En ljuspunkt i källäget är Sven Ulric Palmes arkiv. Han har gjort karbonkopior på större delen av sin utgående korrespondens, vilket har gett tillgång till båda sidor av hans brevväxling. Dessvärre är detta arkiv fullständigt ordnat och svårt att arbeta med och överblicka."

Jag har nöjet att meddela att detta arkiv nu är ordnat och infört i Nationell ArkivDatabas (NAD). Arkivet finns i det Palmeska släktarkivet på Stockholms stadsarkiv. För att se vad det innehåller är det bara att gå in på NAD:s söksida (<<http://www.nad.riksarkivet.se/>>) och skriva in namnet Sven Ulric Palme. Första träff är materialet i släktarkivet och nästa klick leder till en arkivförteckning. Ytterligare information om materialet framkommer om man i arkivförteckningen klickar på rubriken "Om serien" och sedan på rubriken "Visa detaljer". Då kommer det fram en redovisning av den alfabetiskt ordnade brevsamlingen, en lista över de cirka 800 enskilda personer som är avsändare eller mottagare av breven, samt en förteckning över innehållet i 13 arkivkartonger med främst manus till vetenskapliga skrifter, föredrag, oppositioner med mera. Stora delar av detta material är opublicerat.

Palmeska släktarkivet är enskilt och tillståndsbelagt, men det är inga problem för seriösa forskare att få ta del av det.

THOMAS PALME

Palmeska släktarkivet, Stockholm

Historical relations between Algeria, Scandinavia and Holland from the 16th to the 19th century, Alger, 12–13 mars 2013

I mars 2013 hölls konferensen Historical relations between Algeria, Scandinavia and Holland from the 16th to the 19th century i Alger. På plats och inbjudna av Nationalarkivet i Alger fanns historiker från Sverige, Danmark, Norge, Island, Nederländerna, Tyskland och Algeriet. Konferensens tema var relationerna mellan Alger och Skandinavien/Nederländerna från 1600 till 1830, när Alger förlorade sitt oberoende genom den franska invasionen. Konferensen var en uppföljning av två förberedande workshops. Den första,

som hölls i Alger, arrangerades i samband med 50-årsfirandet av Algeriets självständighet och samlade skandinaviska och nederländska forskare som arbetar med relationerna med Alger, inklusive undertecknad. Mötet följdes upp med en workshop i Stockholm, organiserad av Anna-Karin Hermodsson, då en algerisk arkivdelegation bjöds in av Riksarkivet med syftet att presentera svenska arkivinstitutioner och dokument såväl som principer för tillgänglighet (offentlighetsprincipen). Undertecknad presenterade tillsammans med masterstudenten i historia i Lund Gustaf Fryksén de primära svenska arkiven som rör Alger, motsvarande 69 volymer. Presentationen resulterade i att Nationalarkivet i Alger beställde digitaliserade kopior av samtliga dokument i volymerna. Detta material överlämnades under högtidliga former på USB-minnen i samband med konferensen den 12–13 mars i år.

Konferensens övergripande ambition var att återupptäcka Algeriets (Algers) historia under den osmanska perioden. Nationalarkivet i Alger arbetar för att samla dokument från arkiv över hela Europa, och Sverige är det första land som har tillgängliggjort hela sitt källmaterial om Alger under perioden i fråga.

Sveriges historiska relation till det osmanska Alger går tillbaka till mitten av 1600-talet, då salthandeln i Sydeuropa tog fart och de första svenska handelsfartygen kapades av korsarer från Alger. Efter en initialt konfliktfylld fas, då svenska undersåtar bland annat såldes på slavauktioner, blev relationen mer fredlig i samband med handels- och fredsfördraget 1729. Ett svenskt konsulat etablerades i Alger och var aktivt långt in på 1800-talet. Traktat kom även att slutas med grannstaterna Tunis, Tripoli och Marocko, som liksom Alger var unika för sin internationella miljö under hela den osmanska perioden. En följd av denna långa historia av svensk-algerisk interaktion är att källmaterialet är mycket omfattande.

På konferensen presenterades flera pågående historievetenskapliga forskningsprojekt. Från Algeriet deltog bland andra Chakib Benafri, Linda Belabelouahab Fernini och Ali Tablit, och bland deltagarna från övriga länder fanns Dan H. Andersen (Danmark), Gustaf Fryksén (Sverige), Þorsteinn Helgason (Island), Gérard von Krieken (Nederländerna), Magnus Ressel (Tyskland), Torbjørn Ødegaard (Norge) och Joachim Östlund (Sverige). Arkivpersonal bidrog också med presentationer. Från Sverige föreläste Anna-Karin Hermodsson (Landsarkivet i Uppsala) om Riksarkivets samlingar och det pågående digitaliseringsprojektet. Nederländernas riksarkivarie Paul Brood gav en överblick över materialet som finns bevarat i Haag, och Battouche Kamel presenterade pågående arkivprojekt i Algeriet. Närvarande på konferensen var också algeriska studenter, ambassadörer från Sverige, Norge, Nederländerna, Finland och Tyskland, samt riksarkivarien i Turkiet.

Konferensen lyckades väl med att ge en orientering av det källmaterial

som finns i Skandinavien och Nederländerna om relationerna till Alger samt skapa en inblick i den pågående forskningen. Samtliga forskningspresentationer andades entusiasm och öppnade upp för intressanta teman. Bland de algeriska forskarna utmärkte sig Belabelouahab Fernini genom sin intressanta presentation om de svenska konsulernas roll som mellanhänder i samband med fredsförhandlingarna mellan USA och Alger 1795. Stor uppmärksamhet fick också frågor om globalhistoriska perspektiv och kulturmöten i staden Alger, inte minst utifrån det faktum att närvaron av samtliga europeiska stater i Alger finns dokumenterad och korsrefererad i europeiska arkiv. Detta innebär att när Nationalarkivet i Alger har samlat material från hela Europa så kommer unika transnationella forskningsmöjligheter skapas.

Nästa steg som nu planeras är ett samarbete mellan de skandinaviska länderna och Nederländerna om ett förteckningsarbete av det källmaterial som är av intresse för Nationalarkivet i Alger och det fortsatta forskningsarbetet. Det omfattande svenska källmaterialet behöver förklaras för att kunna användas och det finns önskemål om att delar av det även skall översättas. Vi kan därmed förhoppningsvis se fram emot ett internationellt nydanande och varaktigt arkiv- och forskningsarbete. Planer finns även på ett motsvarande tillgängliggörande av det algeriska arkivmaterialet skall komma till stånd, vilket bland annat skulle ge ny kunskap om Sveriges närvaro i Nordafrika under osmansk tid. Ambitionen från Algeriets sida går det inte heller att ta miste på: I samråd med svenska ambassaden planeras det redan för en kurs i svenska vid universitetet i Alger, ett budskap som togs emot med jubel av de algeriska studenter som deltog i konferensen.

JOACHIM ÖSTLUND

Lunds universitet